

“Дейности за подпомагане и подкрепа на социалното
предприемачество на местно ниво”

ACTSOCIAL

“Actions for the support and enhancement of Social
Entrepreneurship at local level”

Subsidy Contract No.B2.9c.05/03.10.2017

РПЗ/WRЗ	Пазарен анализ и бизнес възможности в сектора на туризма / хранително-вкусовата промишленост
ДЗ.1.3/ДЗ.1.3	Синтезиран резултат от проучването и изготвяне на цялостен отчет

Ноември 2018 г.

- ОБЩИНА ТЕРМИ -

Номер на задачата	3.1.3
Заглавие на проекта	Дейности за подпомагане и подкрепа на социалното предприемачество на местно ниво
Акроним на проекта	ACTSOCIAL
Продължителност на проекта	03.10.2017 - 02.10.2019
Партньори по проекта	водещ партньор (LB) Община Терми (GR) партньор Ном.2 (PB2) Сдружение на Югозападните общини/СЮЗО (BG) партньор Ном.3 (PB3) Сдружение ЮниПартнерс (BG)

ДОКЛАДНА РЕЗУЛТАТИТЕ

Проектът, озаглавен “Дейности за подпомагане и подкрепана социалното предприемачество на местно ниво” (ACTions for the SuppOrt and enhancement of SociAl entrepreneurship at Local level), с акронима ‘ACTSOCIAL’, попада в рамките на Приоритетна Ос 4:

„Трансграничен регион без социално изключване“, инвестиционен приоритет 9с: “Подпомагане на социалното предприемачество”, по Оперативна програма за европейско териториално сътрудничество Гърция - България 2014-2020 г., обхваща единадесет (11) гръцки и български региона и дефинира като визия “превръщането на трансграничния регион в конкурентна, иновативна, устойчива, адаптивна на изменението на климата, по-оптимизирана взаимосвързана зона без социално изключване”.

Общият бюджет на проекта ‘ACT SOCIAL’ е в размер на 540.833,90 евро и за срок на изпълнение 24 месеца. Община Терми е водещ партньор на проекта. Сдружението на Югозападните общини (СЮЗО) се явява партньор Номер 2 по проекта от българска страна, както и Сдружение Юни Партнерс Номер 3.

Цел на проекта: Общата цел на проекта е да идентифицира въздействието на социалните предприятия, измерено по отношение на интеграцията на труда в трансграничния регион, както и да създаде структури и разработи инструменти, които да укрепят капацитета на социалните предприятия в тази рамка. Подпомагащите социалното предприемачество структури ще бъдат изградени специално за тази цел. Тези структури, заедно с предоставените инструменти, ще бъдат проектирани и разработени едновременно в Гърция и България, и ще осъществяват трансгранична мрежа за сътрудничество и обмен. Структурите имат за цел да подпомагат социалното предприемачество чрез: консултиране, обучение, услуги за развитие на бизнеса, работа в мрежа на

социални предприятия, както и популяризиране и разпространяване на идеята за социално предприемачество. Стремещт за измерване на социалното въздействие е да се разбира, управлява и подобрява процеса на създаване на социално въздействие с цел неговото оптимизиране в социалните предприятия и техните заинтересовани страни. Измерването на социалното въздействие в ежедневната работа на социалните предприятия има преди всичко за цел да създаде културен преход към ново разбиране на понятието за социално предприемачество. В рамките на целите на програмата беше проведено първоначално проучване в предприятията от социалната икономика, както и в подобни организации в областта на хранително-вкусовата промишленост и туризма в Гърция и България, и по-специално в региона на Централна Македония в Гърция и в областта на Благоевград - България.

Изследването се фокусира върху разкриване на настоящата ситуация чрез въпросници, насочени към (1) идентифицирането на предприятията, които са активни в сферата на социалното предприемачество; (2) към намерението за установяване на сътрудничество между предприятия и институции в социалната икономика; както и (3) към перспективата за развитие на социалното предприемачество в областта на туризма и хранителните суровини от селскостопански произход в общата трансгранична зона.

За да се обхване настоящата ситуация в сектора на селскостопанство и хранително-вкусовата промишленост (Deliverable D.3.1.1), се проведе едно общо проучване едновременно в двата региона (Гърция - България), където бяха извършени количествени и качествени изследвания, чиито резултати бяха обработени, анализирани и оценени както за секторите на селскостопанство, така и за туризма.

За събирането на данните бяха използван и предимно библиографски и интернет източници.

Освентова, беше разработено и проведено първоначално проучване чрез въпросник или чни интервюта (присъствени или по телефона) в две отделни целеви групи:

1. Фирми, работещи в сектора на туризма и хранително-вкусовата промишленост;
2. Агенции за насърчаване и развитие на двата сектора.

Извадката от изследването се състои от сто (100) предприятия в регион Централна Македония и сто (100) предприятия за област Благоевград, както и от десет (10) институции съответно във всеки регион.

Допълнително, с цел проучване на: а) потенциала за развитие на социалната икономика в областта на туризма и хранително-вкусовия сектор и б) бъдещите перспективите за тези области, беше проведено анкетно проучване чрез въпросници, в:

1. двадесетипет (25) социални предприятия в областта на хранително-вкусовата промишленост и туризма;
2. двадесет (20) местни и регионални институции, насърчаващи социалната икономика, социалните партньорства, институциите за местно развитие и др., които са активни в трансграничния регион.

Въз основа на данните, събрани от тези проучвания, могат да бъдат направени някои важни изводи и заключения, които изграждат цялостната визия на проекта ACTSOCIAL, представени в този доклад.

По-конкретно, от проучването на локализираните обекти, се констатира, че Област Благоевград и Централна Македония са региони както с благоприятни географски характеристики, както: климат, почва, земеделски обработваеми площи, така и по отношение на тяхната функция като центрове за икономически, социални и културни дейности.

Регионът на Централна Македония, както и Благоевградска област, имат значителен брой институции и фирми в областта на туризма и хранително-вкусовата промишленост, които са отчасти или изцяло свързани със социалното предприемачество, като Благоевградска област значително превъзхожда региона на Централна Македония в това отношение.

Хранително-вкусовата индустрия е със значимо присъствие и в двете страни, като значително допринася за формирането на регионален и национален вътрешен продукт, както и за техния икономически растеж. Подходящите почви допринасят за високо-производствената селскостопанска дейност за увеличаване обема на преработената селскостопанска продукция от малките и средните предприятия, както и за преминаването към екологосъобразно производство на базата на качествени и биологични продукти.

Аналогично, туристическият сектор, който през последните години постига бърз растеж, е лидер по отношение на икономическия ръст и в двата региона. Въпреки това, тук се отчита значителен превес на Централната Македония - по отношение на интензивността на потока, както и по броя на туристи и посетители от съседните страни, главно поради географското си положение и директния достъп до морето. Като цяло, двете области имат богат културен и екологичен ресурс, благоприятен климат, конкурентни цени, транспортна инфраструктура, които осигуряват лесен и сигурен достъп, и като допълнение, набелязаните перспективи за развитие на тематичен туризъм и оптимизацията на туристическия продукт като цяло, ситуират тези две пространствени единици на туристическата карта като важни туристически дестинации.

Икономическата криза, която засяга и двете държави, е довела до вътрешна и външна миграция на активната работна сила и съответно до постепенното обезлюдяване на селските райони, до трансформиране на икономиката в третичния сектор, до концентрация на населението в градските центрове, като в

същото време не е възможно да бъдат осигурени работни места в децентрализираните райони. Все пак, въпреки ударите, които е претърпял в резултат на икономическите трудности и неправилното планиране, секторът на хранително-вкусовата промишленост се характеризира със стабилност. По-конкретно, както в хранително-вкусовата промишленост, така и в туристическия бизнес, Централна Македония и област Благоевград се сблъскват с едни и същи нужди и предизвикателства, свързани най-вече с: липсата на национална стратегия и план за развитие, отрицателните последици по отношение на производствения процес, липсата на финансови средства, структурните проблеми и проблеми на инфраструктурата, както в първичния, така и в производствения сектор, неадекватността на иновативни приложения и практики, на изключително ниското ниво на използването на нови технологии, липсата на квалифицирана работна ръка, липсата на инвестиции, наличието на силна конкуренция от трети страни, и най-накрая - слабото сътрудничество на бизнеса с изследователските институции и академичната общност.

В същото време, и двата сектора имат значителни възможности за прогрес: чрез развиване на трансграничното, икономическото и транспортното сътрудничество, чрез привличане на инвеститори, подобряване на селскостопанското производство, обогатяване на туристическия продукт; засилване на сътрудничеството между държавата, неправителствените организации и предприемаческите инициативи, както и чрез насърчаване на партньорствата между фирмите и университетите.

Фокусирайки се специално върху темата за социалното предприемачество, с цел да се дефинира създаването и утвърждаването на сътрудничеството между предприятията и институциите в социалната икономика, както и перспективата по отношение на туризма и хранително-вкусовата промишленост в трансграничния регион, се проведе конкретно научно изследване в институти и предприятия. Резултатите показват, че концепцията на социалното предприемачество, се разглежда като нововъведена, и едновременно с това, отбелязваща стабилност в приемането и развитието ѝ. По-конкретно, по-

голямата част от предприятията и институциите са изразили намерението да си сътрудничат със социалните предприятия в сектора на туризма и хранително-вкусовата промишленост, изсъответно най-голям дял от предприятията на социалната икономика са тези, които считат за полезно и необходимо създаването на партньорства и насърчаване на действия, свързани с обществено обсъждане, обмен на информация и издигане на нивото на социалното предприемачество.

Показателите, свързани с развитието на предприятията от социалната икономика имат по-високи стойности в областта на хранително-вкусовата промишленост и туризма. По отношение на основните пречки пред формиращото се социално предприятие, респондентите институции и предприятия отчитат липсата на държавен механизъм или интегриран план за подкрепа на предприятията от социалната икономика, недостатъчното финансиране, липсата на достатъчна информация и недостатъчната информираност на заинтересованите страни (предприемачи и институции), неадекватното обучение, липсата на специализирана работна ръка и, не на последно място, наличието на икономически спад, произтичащ от световната финансова криза.

Като основни условия за успех на новосъздадено или съществуващо предприятие в социалната икономика те посочват съществуването на колективност - сътрудничество - солидарност между членовете на предприятието, както и финансова възможност чрез субсидирани програми.

Като се вземе предвид цялостният контекст, и най-вече наличието на готовност на бизнеса и организациите за преход към сътрудничество между предприятията и институциите в социалната икономика, като и тяхното положително отношение към перспективите за развитие на социалното предприемачество, стигаме до извода, че бъдещето в двата региона е обещаващо. Особено в България, където се предвижда нова правна рамка

относно социалното предприемачество, която се очаква да влезе в сила скоро, ще бъде предостави възможност за създаване на национална база данни и единен идентификационен знак за продукти и услуги, разработени от социалните предприятия в съответствие с целта на Българското правителство - 2% от БВП на държавата да се постига от социалното предприемачество до 2021 г.

Като заключение: откроява се възможността за сътрудничество между институциите и предприятията в интерес на социалната икономика, признавайки положителните ефекти, които може да реализира тази перспектива и най-вече по отношение на борбата с безработицата и укрепването на местната икономика и социалното сближаване.